

Tihakelo na Tiakhawunti ta Xibalo xa Khabono xa Lembe ti fanele ku hakeriwa sweswi

Tshwane, 9 Mawuwani 2021 – Tihakelo na Tiakhawunti ta Xibalo xa Khabono xa Lembe mayelana na nkarhi wa xibalo wa 2020, lowu sunguleke hi ti1 Sunguti 2020 no hela hi ti 31 N'wendzamhala 2020, ti fanele ku hakeriwa.

Mirhumelo ya akhawunti ya ntiviso wa Ekisayizi (EXD 180) na tianekijara leti faneleke ku katsa na tihakelo ta xibalo xa khabono leti yelanaka ti nga rhumeriwa eka eFiling ku fikela 15.00 hi ti 29 Mawuwani.

Hi ku fambisana na swikongomelo swa hina swa kungu swo nyika nhlamuselo na ntshembho eka swiboho swa xibalo no endla swi olova ku landzelerisa, hi andlarile swilaveko leswi landzelaka

1. Muhakelaxibalo loyi a hakelaka xibalo xa khabono i munhu loyi a endlaka nghingiriko lowu hakerisiwaka xibalo lowu faneriwaka hi ku hakela xibalo xa khabono hi ku tirhisa ndzawulo ehenhla ka xitirhisiwa xo humesa musi laha nghingiriko wu humelelaka kona.
2. Muhakelaxibalo un'wana na un'wana u fanele a kuma layisense leyi hlanganisiweke eka nhlanganiso wa xitirhisiwa xin'wana na xin'wana lexi humesaka musi tanihi vuhlayiselo bya vutumbuluxi bya khasitomo na ekisayizi. Swikombelo swa tilayisense swi fanele swi tatiwa eka fomo ya DA185 na anekijara ya yona ya DA185.4B2. Leswi swi fanele swi rhumeriwa na tidokhumente to seketela leti lavekaka eka *SARS Excise Registration and Licensing Hub* ehofisini ya rhavi ra Alberton
3. Vakhomatilayisense hinkwavo va vuhlayiselo bya vutumbuluxi bya khasitomo na ekisayizi eka ntumbuluxo wa musi va na vutihlamuleri byo hakela xibalo xa khabono naswona va fanele va rhumela tiakhawunti ta vona ta EXD 180, kun'we na hakelo ya xikweleti xa vona xa xibalo xa khabono, eka nkarhi wa xibalo wa 2020 kumbe xiphemu xin'wana na xin'wana kwalaho.
4. Vakhomatilayisense lava tivisaka mihumeso ya vona ya musi hi ku ya hi xiyenge xa 4(1) xa Nawu wa Xibalo xa Khabono, 2019, va fanele va lemuka leswaku tindhawu leti faneleke eka tiakhawunti ta vona ta EXD 180 ti nga va ti nghenisiwile vuxokoxoko hi toxo kun'we na tihlayo ta mihumeso ya musi leyi vikiweke ehansi ka *National Greenhouse Gas Emission Reporting Regulations* ya Ndzawulo ya Mbangu, Swihlahla na Tihlampfi. Vakhomatilayisense lava kanetaka tihlayo leti nghenisiweke ta mihumeso ya musi no hlawula ku sula tihlayo leti va ta laveka leswaku va tiyisisa mitiviso ya le tlhelo ya humeso ya musi

5. Vakhomatilayisense lava nga eka vumaki bya mafurha va fanele va lemuka ntlhaviketo wuntshwa eka ntlheriso wa EXD180 eka nkumisiso wa nete ya levhi mayelana na humeleriso wa petirolo hi muhumelerisi wa mafurha enkarhini wa nkarhi wa xibalo. Mayelana na vuxokoxoko byo tala, u komberiwa ku languta xiphemu lexi faneleke xa C.2 *Calculation of Net Levy Payable in the Completion Notes to the account*. U komberiwa ku lemuka leswaku Tinotsi ta Hetisiso ta sweswi ti nghanisiwile kun'we na *Front Page* ya DA 180 ra akhawunti ya xibalo xa khabono eka linki ya “Find-a-Form” eka webusayiti ya SARS eka <https://www.sars.gov.za/da-180-environmental-levy-account-for-carbon-tax-external-form/>
6. Eku heteleleni, nkarhi wo va enawini wa tilayisense eka vuhlayiselo bya vutumbuluxi bya khasitomo na ekisayizi eka ntumbuluxo wa mimusi leyi faneleke ku hakela xibalo xa khabono wu sukela eka siku ro sungula ku tirha ku fikela hi ti 31 N'wendzambahala 2021 naswona endzhaku ka ti 31 N'wendzambahala lembe leri landzelaka. Vakhomatilayisense valavo hinkwavo va fanele va endla xikombelo xo pfuxeta tilayisense ta vona lembe na lembe hi kumbe ku nga si fika yi 31 N'wendzambahala eka lembe rin'wana na rin'wana, ku sukela hi 2021, hi ku rhumela fomo ya layisensa leyi nghanisiwa leswintshwa (DA185 na anekijara ya yona ya DA185.4B2) na tidokhumente to seketela leti lavekaka eka SARS *Excise Registration and Licensing Hub* ehofisini ya rhavi ya Alberton.

Vuxokoxoko byo Tala

Mayelana na vuxokoxoko, u komberiwa ku endzela webusayiti ya SARS eka www.sars.gov.za